שמא חבר הוא ות"ק *אגב איצצא מזקי ליה תנו רבנן *[א]נפל לתוך כבשן האש מעידין עליו ליורה מלאה יין ושמן מעידין עליו משום רבי אחא אמרו של שמן מעידין עליו מפני שהוא מבעיר של יין אין מעידין עליו מפני שהוא מכבה אמרו לו תחלתו מכבה וסופו מבעיר: א"ר מאיר מעשה באחד שנפל לבור הגדול וכו': תניא אמרו לו לרבי מאיר *אין מזכירין מעשה נסים מאי מעשה נסים אילימא דלא אכיל ולא אישתי והכתיב °וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו אלא דלא ניים דאמר רבי יוחנן *[ב]שבועה שלא אישן שלשה ימים מלקין אותו ויישן לאלתר ורבי מאיר מאי טעמא אמר רב כהנא כיפין על גב כיפין הוו ורבנן דשישא הוו ור"מ א"א דלא מסריך וניים פורתא ת"ר *מעשה בבתו של נחוניא חופר שיחין שנפלה לבור הגדול ובאו והודיעו לרבי חנינא בן דוסא שעה ראשונה אמר להם שלום שניה אמר להם שלום שלישית אמר להם עלתה אמר לה בתי מי העלך אמרה לו זכר של רחלים נזדמן לי וזקן מנהיגו אמרו לו נביא אתה אמר להם לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא דבר שהצדיק מתעסק בו יכשל בו זרעו אמר רבי אבא אע"פ כן מת בנו בצמא שנאמר °וסביביו נשערה מאד מלמד שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם סביביו כחוט השערה ר' חנינא אמר מהכא °אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביביו: **מתני'** [ג]אפילו שמע מן הנשים אומרות מת איש פלוני דיו ר' יהודה אומר [ד]אפי' שמע מן התינוקות אומרים הרי אנו הולכין לספוד ולקבור את איש פלוני בין שהוא מתכוין ובין שאינו מתכוין ר' יהודה בן בבא אומר [ה]בישראל *אע"פ שהוא מתכוין ובעובד כוכבים אם היה מתכוין אין עדותו עדות: **גמ'** ודלמא לא אזלי אמר רב יהודה אמר שמואל [ו]דקאמרי הרינו באין מלספוד ומלקבור את איש פלוני ודלמא קמצא בעלמא שכיב ליה ואסיקו ליה על שמיה דקאמרי כן וכן רבנן הוו התם כן וכן ספדני הוו התם: ובעובד כוכבים אם היה מתכוין וכו': אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא שנתכוין להתיר אבל נתכוין להעיד עדותו עדות היכי ידעינן אמר רב יוסף בא לבית דין ואמר איש פלוני מת השיאו את אשתו זהו נתכוין להתיר מת סתם זהו נתכוין לעדות איתמר נמי אמר ריש לקיש לא שנו אלא שנתכוין להתיר אבל נתכוין להעיד עדותו עדות אמר ליה ר' יוחנן לא כך היה מעשה באושעיא ברבי *שהתירם עם שמנים וחמשה זקנים אמר להם לא שנו אלא שנתכוין להתיר אבל נתכוין להעיד עדותו ולא הודו לו חכמים אלא מתניתין דקתני ובעובד כוכבים אם היה מתכוין אין עדותו עדות היכי משכחת לה *במסיח לפי תומו [ז]כי ההוא דהוה קאמר ואזיל מאן איכא בי חוואי מאן איכא בי חוואי שכיב חוואי ואנסבה רב יוסף לדביתהו ההוא דהוה קאמר ואזיל ווי ליה לפרשא זריזא דהוה בפומבדיתא דשכיב ואנסבה רב יוסף ואיתימא רבא לדביתהו ההוא דהוה קאמר ואזיל מאן איכא בי חסא טבע חסא °אמר רב נחמן האלקים אכלו כוורי לחסא מדיבוריה דרב נחמן אזלא דביתהו דחסא ואינסבא ולא אמרו לה ולא מידי אמר רב אשי שמע מינה הא דאמור רבנן מים שאין להם סוף אשתו אסורה [ח]הני מילי לכתחלה אבל אי נסיב לא מפקינן לה מיניה איכא דאמרי אנסבה רב נחמן לדביתהו אמר חסא גברא רבה איתיה אם איתא דסליק קלא אית ליה למילתא ולא היא לא שנא גברא רבה לא שנא לאו גברא רבה דיעבד אין לכתחלה לא: ההוא עובד כוכבים דהוה קאמר ליה לישראל קטול אספסתא ושדי *לחוואי בשבתא ואי לא קטילנא לך כדקטילנא לפלוני בר ישראל דאמרי ליה בשיל לי קדירה בשבת ולא בשיל לי *וקטילתיה שמעה דביתהו ואתאי לקמיה דאביי שהיתא

תלתא

אסתר ד

תהלים נ

שם פט

שמא חבר הוא · יודע ללחוש: **אגב איצצא** · שדוחקן כשעומד עליהם אבל גוב אריות רחב הוא ואין עומד עליהן ופעמים שאינם רעבים ואין אוכלין אותו: **ליורה מלאה יין ושמן** · מרותחת על האור: **שהוא מבעיר** · כשנפל אדם לתוכו וניתז השמן על האור ומבעירו יותר ויותר ולא שבתה רתיחת היורה ולמקו רגליו ולא יכול לצאת ומת: **מפני שהוא מכבה** · כשניתז על האור כיבהו ואע"פ שלא יכול לצאת לא מת שהיורה נתקררה לאחר זמן ששבתו רתיחותיה כשכבה האש: **וסופו מבעיר** · דרך בקעת שמכבין אותה במים להיות חוזרת ודולקת יותר מבתחלתה: **מעשה נסים** · אפילו אינו מת מחמת המים היה לו למות מחמת דבר אחר: **כיפין על גבי כיפין** · כיפין כמין בניינים ואולמות וכשטן עליהן וישן: **דשישא הוו** · וחלקין ומעומד אין אדם ישן: **מסריך** · מתחזק ונדבק עליהן מעט: **חופר שיחין** · לעולי רגלים ומים מתכנסים בהן והיו שותין הן ובהמתן: **שלום** · שעדיין יכולה לחיות וכן בשניה אבל שלישית שאינה יכולה לחיות אמר להן עלתה לה שידוע היה לו שלא תמות שם כדלקמן דבר שהיה מתעסק בו אותו צדיק אביה לא יכשל בו זרעו: **של רחלים** · זה אילו של יצחק: **זקן אחד מנהיגו** · זה אברהם: **נביא אתה** · לידע שלא תמות: **מתעסק בו** · בטורח עשייתו: **אע"פ כן מת בנו** · של ר' נחוניא בצמא שכך דרכו של מקום לדקדק עם החסידים: **וסביביו נשערה** · לשון חוט השערה עם סביביו עם צדיקים ההולכים אחריו: **מתני' אפילו שמע מן הנשים** · שלא היו מתכוונות להעיד ומסיחות לפי תומן: **דיו** · ויכול לילך להעיד ולהשיא את אשתו: **בין שהוא מתכוין** · לעדות: **גמ' קמצא בעלמא** · חגב או נמלה המיתו התינוקות והעלו לה שם איש פלוני כדרך שהתינוקות משחקין: **אבל נתכוין להעיד** · ולא להתיר את אשתו: **עדותו עדות** · ותנשא אשתו: **היכי משכחת לה** · דלא נתכוין להעיד ולא להתיר: **חוואי** · שם האיש: **מאן איכא בי חוואי** · מי מאנשי ביתו של בית חוואי שישמע דברי דשכיב חוואי: **לפרשא זריזא** · גבור חיל וישראל היה: **מדיבוריה דרב נחמן** · דאמר אכלוה כוורי ולא אמר מי יתן שיעלה ויגלגל אזלא דביתהו ואינסבא: **קטול אספסתא ושדי** · קצור עשב לבהמותי: **שמעה דביתהו** · דההוא דאמר עובד כוכבים עליה קטילתיה ואתת לקמיה דאביי:

תלתא

אמרו לו תחלתו מכבה וסופו מבעיר · אית דגרסי לעיל ליורה מלאה יין ושמן אין מעידין עליו והוי האי תנא שלישי ולספרים דגרסי לעיל מעידין עליו הוי תנא קמא וכן פר"ח דתנא דסיפא לא פליג אתנא קמא אלא מפרש טעמא דמילתיה:

אין מזכירין מעשה נסים · תימה לר"י והא קאמר לעיל נפל לגוב אריות אין מעידים עליו וכן מים שאין להם סוף וי"ל דאינו ממש מעשה נסים אלא יש לתלות שאינם רעבים ובמים שאין להם סוף יש לתלות בדף של ספינה וגל טורד ומיהו יש בירושל' נפל לגוב של אריות אין מעידין עליו שמא נעשה לו נס כדניאל נפל לכבשן של אש אין מעידין עליו חוששין שמא נעשה לו נס כחנניה מישאל ועזריה רוצה לומר שנפל באש וברח לו מן האש בנוס ענין *ור' מאיר חולק אברייתא דלעיל: **אף** על פי כן מת בנו בצמא · מכל מקום לא הוי דבר א] שנלטער בו הצדיק (א) שלא עשה הבור: **הרי** אנו באין מלספוד כו' · ומתני' הכי פירושא הרי אנו הולכין לביתו שבאנו מלספוד:

של

עין משפט נר מצוה

כה א מיי' פי"ג מהל' גירושין הל' יז סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן יז סעיף ל:

כו ב מיי' פ"ה מהלכות שבועות הל' כ סמג לאוין רלח טוש"ע יו"ד סימן רלו סעיף ד:

כז ג מיי' פי"ג מהל' גירושין הל' כט סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן יז סעיף ג וסע"ה:

כח ד מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף יג:

כט ה מיי' שם הל' יא טוש"ע שם סעיף (ג) יד:

ל ו מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף יג:

גירסת רש"ל ולפ"ז רבנן חולקין

לא ז מיי' שם הל' כה טוש"ע שם סעיף יד:

לב ח מיי' שם הל' יא טוש"ע שם סעיף לד:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אף וכו' שלא עשה הבור · נ"ב כלומר שאין הבור עשה זה שמת בצמא:

[צ"ל שהתרים ערוך ערך תרים ב' ע"ש פירושו וכ"ה בב"י אה"ע סימן יז]

[גיטין יט: כח: ב"ק קיד:]

[גירסת הערוך להוותא בערך קטל]

מסורת הש"ס

[ברכות לג.]

[תוספתא פי"ד]

[ברכות ס: חולין מג.]

סוכה נג: נדרים טו: שבועות כה.

ב"ק נ: ע"ש שקלים פ"ה ה"א:

[במשנה שבמשניות הגירסא עד שיהא]

גליון הש"ס

גמ' א"ר נחמן האלקים כו'. בתשובת מיי' ס' נשים סימן יב כ' ואין לתמוה על ר"נ דאשתבע דאכלי כוורי לחסא היכי אשתבע הכי כיון דאמר אשתו אסורה אלמא מספקא ליה אי מיית אי לא. וי"ל דרובם אין ניצולין ור"נ שפיר אשתבע דאפי' בדיני נפשות אזלי' בתר רובא אלא דבעריות מחמירין ואמרי' דלכתחילה לא תנשא אע"ג דרובם מייתי עכ"ל. ועי' תשובת הרלנ"ח ח"ב סימן מח:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תד"ה אע"פ וכו' לא הוי דבר שנלטער בו כו'. נ"ב עי' רי"ף בחידושי אגדות:

[עי' תוספות סנהדרין עד: ד"ה קטול]